

رسالت روحانیون سپاه؛ تهدیدها و فرصت ها

پدیدآورده (ها) : سعیدی

میان رشته ای :: پیام :: دی 1388 - ویژه ماه محرم - شماره 97

از 6 تا 15

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/929505>

دانلود شده توسط : مرکز مدیریت حوزه های علمیه-کتابخانه ایت الله بروجردی

تاریخ دانلود : 29/04/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

رسالت روحانیون سپاه؛ تهدیدها و فرصت ها

در گفتگو با نمایندهٔ محترم ولی فقیه در سپاه
حجت الاسلام و المسلمین سعیدی

بازنگری در مأموریتها، آسیب شناسی کارکردها و عبرت گرفتن از راههای طی شده برای بهتر پیمودن راههای پیش رو، از ضرورت های یک سازمان بالنده است. در راستای عمل به این مهم، فصلنامه پیام در نظر دارد از این پس در هر شماره از طریق گفت و گو با مسئولان و صاحب نظران ارجمند، در حیطه رسالت رسانه ای خود ایفای نقش کرده و خوانندگان را با دیدگاههای آنان آشنا کند.

در اولین گام، در گفت و گویی صمیمی با نماینده محترم ولی فقیه در سپاه، جناب حجت الاسلام و المسلمین سعیدی دیدگاههای ایشان را درباره وظایف روحانیون در سپاه، میزان توفیق آنان در انجام وظایف، آسیب های ممکن و راهکارهای رفع آنها، جویا شده ایم. نظر خوانندگان محترم را به مطالعه این گفت و گو جلب می کنیم.

پیام : به نظر حضرت عالی جایگاه و رسالت روحانیت در سپاه چیست ؟ بسم الله الرحمن الرحيم

با تشکر از شما و مجموعه دست اندرکاران فصلنامه پیام که به صورت اختصاصی و ویژه برای روحانیون محترم در مجموعه سپاه ایفای نقش می کند. به نظر اینجانب جایگاه و رسالت روحانیت در سپاه از جایگاه رسالت روحانیت در جامعه شیعی جدا نیست. اصولاً روحانیت به عنوان یک نظریه پرداز و مبلغ اسلام در جامعه مطرح بوده و در طول دوران غیبت نقش تبیین اندیشه های دینی و اندیشه های ناب اهل بیت عصمت و طهارت و نقش پاسداری از مبانی دینی و مقابله با اندیشه های التقاطی و انحرافی و ارشاد و هدایت اقشار جامعه را بر عهده داشته است.

روحانیت در جامعه شیعی در امور مهمی ایفای نقش کرده است؛ از جمله: مرجعیت که بالاترین مقام بوده، امامت جماعت، امامت جمعه و استاد، مدرس و مربی و نیز در نقش مبلغ بیشترین نقش را در تنویر افکار عمومی در طول دوران غیبت کبری بر عهده داشته است. در حقیقت روحانیت در بسیاری از حوادث و بحرانها در یکصد سال اخیر تاریخ ایران نقش برجسته و کاملاً ملموسی داشته است. در جنبش تنباکو نقش مرحوم میرزای بزرگ و بسیاری از بزرگان روحانیت مشهود است. همچنین در نهضت مشروطیت در جهت دفاع از مشروطه مشروعه و مقابله با مشروطه ای که ساخته و پرداخته انگلیسی ها

روحانیت در بسیاری از حوادث و بحرانها
در یکصد سال اخیر تاریخ ایران نقش
برجسته و کاملاً ملموسی داشته است.

و روشنفکران غربی بود یا نقش مرحوم کاشانی در نهضت ملی ایران در جهت مرزبندی اسلام ناب با جریان ناسیونالیست و ملی گرا بسیار بارز بود. در نهضت امام خمینی علیه السلام هم که در واقع نماد و آینه تمام نمای نقش روحانیت در جامعه را دارد زمینه ساز تحقق آرمانها و اهداف روحانیت گردید، ضرورت ایجاب می کرد که روحانیت در سپاه به عنوان یک نهاد انقلابی برخاسته از انقلاب و حرکت کننده در راستای ولایت مداری و صراط مستقیم و اسلام ناب حضوری فعال و مستمر داشته باشد؛ لذا از همان ابتدا حضرت امام نظر قطعی و روشنی داشت بر اینکه روحانیت باید در سپاه نماینده ای داشته باشد و او نیز مجموعه ای از روحانیون وارسته و متعهد را انتخاب کند که بتوانند سپاه را دقیقاً با ارزشهای دینی و الهی آشنا نمایند و این نهاد را در مسیر اصلی خودش مستقر کنند. بعد از حضرت امام هم رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله العظمی خامنه ای با نگاه راهبردی و کاربردی که در تداوم رهبری حضرت امام داشتند، این نقش را پررنگ تر، گسترده تر و عمیق تر کردند و امروز خوشبختانه شاهدیم که سپاه با برخورداری از صدها روحانی با تجربه توانسته است آن وظایفی را که بر عهده داشته به نحو احسن انجام دهد.

نقشهای برجسته روحانیت

من سه نقش را برای روحانیت در سپاه قائل هستم: نقش اول الگو و اسوه بودن است؛ اسلام هم الگوی مقرراتی دارد و هم الگوی عملی. الگوی مقرراتی همان باید ها و نبایدها یعنی احکام خمسه است (واجب، حرام، مستحب، مکروه و مباح) اینها الگوهای مقرراتی است که هر فرد اگر بخواهد در جایگاه عبد صالح قرار بگیرد باید آنها را در کارهایش مد نظر قرار دهد. نوع دوم الگودهی، اسوه نمایی است یعنی انسانهای برجسته ای را به عنوان الگو و اسوه معرفی می کند و مردم رفتار آنها را سرمشق زندگی خودشان قرار می دهند؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام و حضرت زهرا علیها السلام الگوهای اصلی هستند که مصونیت دارند و از خطا و گناه دور هستند و پس از آنان، نزدیک ترین جریان به معصومین، روحانیت هستند. روحانیون باید بیشترین قرابت را با رفتار و نگرش ائمه معصومین علیهم السلام داشته باشند و الگو باشند.. اولین نقشی که روحانیون در سپاه دارند نقش الگو و اسوه بودن است؛ یعنی اخلاق، رفتار و عملکرد فردی و مدیریتی آنان باید سرمشق باشد. در آموزه های دینی تأکید شده است که «کونوا دعاة الناس بغيرالستکم» مردم را با رفتارشان به ارزشها دعوت بکنید؛ زیرا تأثیر رفتار به مراتب بیشتر از تأثیر گفتار و کلام است. دومین نقشی که روحانیت در مجموعه سپاه داشته و دارد، ارائه خدمات عمومی است. یک روحانی که در یک

روحانیون باید بیشترین قرابت را با رفتار و نگرش ائمه معصومین علیهم السلام داشته باشند و الگو باشند.

روستا یا یک شهر زندگی می کند چه نقشی دارد؟ همان خدماتی را که بر عهده روحانیت است از روحانی در سپاه نیز توقع دارند؛ یعنی در عزا و جشن کاملاً با مردم همراهی بکند و به نیازهای آنان پاسخ گوید؛ از جمله تجهیز درگذشتگان، و انجام واجبات شرعی مربوطه، شرکت در مراسمشان، نامگذاری اسم فرزندشان، خواندن صیغه عقد، برگزاری نماز جماعت و امور دیگری که به وجود یک روحانی نیاز است. نهادی مثل سپاه، خدماتی نیاز دارد که این خدمات شبانه روزی است و البته بخش عمده اش در ساعت اداری است. سربازانی در مجموعه سپاه هستند که به حضور روحانی نیاز دارند؛ یعنی همان خدماتی که یک روحانی در یک منطقه و در یک شهر دارد و این مسئله در مجموعه سپاه هم احساس می شود. نوع مراجعاتی که به ما می شود نشان می دهد که ما باید به نیازهای پاسداران در زمینه سؤالات شرعی، مشاوره در امور دینی، همراهی در جشنها و عزاها پاسخ گوئیم.

رسالت سازمانی روحانیت

نقش سوم و فلسفه اصلی حضور ما در سپاه چیز دیگری است. بخشی از امور، تخصصی است که جزء الزامات انقلابی بودن و ولایت مداری سپاه است

نقش روحانیت تعمیق ولایت مداری و
تنظیم روابط سپاه با قله رفیع ولایت
بوده و هست.

پیام : با توجه به ترسیمی که حضرت عالی از
روحانیت به طور کلی و به طور خاص در سپاه
داشتید ، در حال حاضر روحانیونی که داخل
سپاه مشغول خدمت هستند تا چه میزان
توانسته اند رسالتشان را به جای آورند ؟

می توان گفت : با مجموعه مقدرات و امکانات و
ظرفیتها ، عملکرد روحانیت در سپاه عملکرد
مطلوبی بوده است . نمی خواهم بگویم ایده آل
بوده ولی عملکرد مطلوبی داشته است ؛ چون
موفقیت یک مجموعه به علل و عوامل متعددی
بستگی دارد . ظرفیتها و امکانات جزء الزامات
موفقیت یک نهاد است . روحانیت در سپاه از ابتدا
تا کنون فراز و نشیبهای بسیاری داشته و تحولات
بسیاری را در خودش دیده و تلخی ها و شیرینی های
بسیاری را در خودش لمس کرده است . روحانیت
با عبور از همه موانع و مشکلات توانسته است
کارنامه موفقی از خودش ارائه دهد چه در دفاع
مقدس که روحانیت بیشترین نقش را در مجموعه
سپاه داشت و چه بعد از آن . روحانیون ما یا به پای
رزمندگان در جبهه حضور داشتند و واقعا در به ثمر
رسیدن دفاع مقدس و ایستادگی در برابر ارتش
مجهز صدام با پشتیبانی شرق و غرب نقش بسیار
تعیین کننده ای را ایفا کردند . شاهد مثال ، آمار
شهادی روحانیت است که در طول دفاع مقدس

که این فلسفه اصلی وجود روحانیت در سپاه است ؛
در واقع از نظارت عالی بر عملکرد سپاه هست تا
تبیین معارف دینی در قالب آموزش عقیدتی ،
هدایت سیاسی و آمادگی مقابله با خطرات و تبیین
جایگاه ولایت در مجموعه سپاه و تنظیم جهت
گیری سپاه و انطباق کامل با مواضع رهبری و
ولایت مداری در سپاه . ولایت مداری اهمیت
بسیار بالایی دارد و نقش روحانیت تعمیق ولایت
مداری و تنظیم روابط سپاه با قله رفیع ولایت بوده
و هست . بحث شایسته سالاری از جمله وظایفی
است که قرآن تأکید دارد « ان الله یأمرکم ان
تؤدوا الامانات الی اهلها » (نساء ۵۸) طبق نظر
برخی از مفسرین یکی از مصادیق امانتها
مسئولیتها است که تشخیص صلاحیت مکتبی
باید به روحانیت سپرده شود . بحث شایسته
سالاری از سلامت ورود به مجموعه سپاه تا پایان
خدمت و انفصال از خدمت را شامل می شود .
مجموعه مأموریتهایی که به سلامت نگرش ،
رفتار و عملکرد بر می گردد . همچون آموزش
عقیدتی ، هدایت سیاسی ، صلاحیت مکتبی و
تبلیغات دینی و نیز فرهنگ سازی ، فرهنگ دینی
داخل سپاه و تعمیق بخشیدن به اینها از رسالتهای
ذاتی نمایندگی ولی فقیه و روحانیت در داخل سپاه
است و آن چیزی که در طول این سه دهه
توانسته است از سپاه یک نهاد پولادین برای حفظ
انقلاب و مقابله با فتنه ها و دشمنان بسازد ،
بخش عمده اش بر عهده روحانیت در مجموعه
سپاه بوده است .

بر جای مانده و این حاکی از نقش مؤثر روحانیت در دفاع مقدس بوده و نماد شهادت روحانیت هم شهید میثمی و نماینده حضرت امام آیت الله شهید محلاتی است. بعد از پایان جنگ مسئولیت حوزه نمایندگی و روحانیت سنگین تر شد؛ چون دوران فراغت نیروها بود و آنان می بایست نقش ارزشی دفاع مقدس را در پشت جبهه ایفا کنند که نیروها همواره با نشاط و شاداب، آماده مقابله با دشمن باشند. روحانیت در سه محور ایفای نقش کرده است: در تقابل با تهاجم سخت یعنی جبهه نظامی، در تقابل با تهدید نرم یعنی مقابله با آشوبها و عملیات های روانی که برجسته ترین نقش روحانیت را در سالهای اخیر به همراه داشته است و بالاخره شفاف سازی ذهن پاسداران و حرکت در راستای تبیین تدابیر رهبری در سالهای اخیر همچون مقابله با فتنه های بعد از انتخابات، که از نشانه های صلابت و حضور فعال روحانیت در عرصه سپاه و بسیج بوده است.

پیام: با توجه به جایگاه حساسی که روحانیت در سپاه دارد، این مجموعه ممکن است دچار آسیب ها و تهدیدهایی شود، شما مهم ترین این آسیب ها را در چه چیزهایی می بینید؟ همانطور که اشاره کردید همه صنف ها و نهادها به گونه ای آسیب پذیر هم هستند. گاهی یک مکتب، یک حماسه یا یک مجموعه ای دچار آسیب می شود؛ روحانیت هم از این اصل جدا نبوده و نیست. از شاخص های روحانیت می توان

به وارستگی، ساده زیستی، پرهیز از ذخایر دنیوی، مردمی بودن، تعامل مثبت با اقشار جامعه، اخلاق حسنه و حسن رفتار اشاره کرد که اگر اینها نباشد روحانیت معنا ندارد. ما آمده ایم تا سپاهیان در پاسداری از انقلاب راسخ تر بشوند و خود را به آرمان های حضرت امام و رهبری نزدیک تر سازند. اگر خودمان از این شاخص ها فاصله بگیریم دیگر نمی توانیم مربی و مراد خوبی باشیم. توجه به ارزشهای مادی، حساسیت بیش از حد به رتبه، درجه و جایگاه ما را دچار آفت و آسیب می کند. روحانیت باید در قلب پاسداران جا داشته باشد. ما نمونه هایی داشته ایم مثل شهید میثمی که در دل رزمندگان و مدیران نفوذ معنوی داشت؛ بنابراین ما باید در دل پاسداران جا داشته باشیم و بر دلهاشان فرماندهی بکنیم نه بر جسمشان. ما باید با پاسدار رفیق باشیم و نقش دو برادر را داشته باشیم؛ بنابراین همان شاخص هایی که برای پاسداران در نظر داریم باید خودمان داشته باشیم.

روحانیت باید از نظر بصیرت، بالاترین حدفهم سیاسی و بالاترین فهم و ادراک از ولایت و رهبری را داشته باشد، نزدیک ترین ارتباط را با منویات و دیدگاه رهبری داشته باشد، باید همچنین نسبت به شناخت دشمن بیشترین درک را داشته باشد. اگر چنین نباشد نمی تواند پیشتاز باشد. روحانی باید جلو حرکت کند و دیگران دنباله رو او باشند. این پیشتازی الزاماتی دارد که یکی از آن الزامات، ولایت مداری است؛ یعنی هم سویی و همگرایی با ولایت، دومی اش

روحانیت باید از نظر بصیرت ، بالاترین حدفهم سیاسی و بالاترین فهم و ادراک از ولایت و رهبری را داشته باشد ، نزدیک ترین ارتباط را با منویات و دیدگاه رهبری داشته باشد.

بکنند ، یک زمانی بصیرت لازم است باید روی افزایش بصیرت روحانیون کار بشود ، گاهی در بخش مدیریت نیازمند آموزش هستند باید متولیان امر و مرکزیت حوزه نمایندگی تلاش کنند که این نیاز را برآورده کنند . بنابراین یکی از مأموریتها و وظایف مرکزیت حوزه نمایندگی این است که مدام وضعیت شناسی بکند و بتواند پاسخگوی مجموعه نیازهای متعالی سپاه باشد . این فصلنامه یکی از همان الزامات است که در حقیقت مجموعه اطلاعاتی را که مورد نیاز عامه روحانیون است باید جمع آوری بکند و لذا مسئولیت دست اندرکاران این مجله هم سنگین است ، چون شناخت به موقع و تأمین درست نیازها جزء الزامات مفید بودن این نشریه است .

پیام : نظریه ای وجود دارد مبنی بر اینکه بعضی آقایان که مشغول کارهای اجرایی می شوند از نقش اصلی خودشان که کارهای علمی و معنوی است باز می مانند شما این نظریه را چگونه ارزیابی می کنید ؟
من این نظریه را قبول ندارم ؛ امروز مجموعه نمایندگی ولی فقیه در سپاه ، چهارصد و هشتاد

دشمن شناسی است ، سوم راه شناسی است تا تا تشخیص بدهیم خط امام و خط رهبری چیست و در آن مسیر گام نهمیم . شاخصه بعدی جریان شناسی و جبهه شناسی است ؛ یعنی بتواند جریان های بدلی و ساختگی را تشخیص بدهد . اینها شاخصه های پیشسازی روحانیت است . اگر اینها نباشد به همان نسبت دچار آفت و آسیب می شود .

پیام : با توجه به آسیب هایی که فرمودید برای زدودن این آسیب ها چه راهکارهایی را پیشنهاد می کنید ؟

معمولاً دو راهکار وجود دارد ، اول اینکه هر فردی در وهله اول مسئول ارتقای خودش باشد تا از جهات معنوی ، علمی و بصیرتی ارتقا یابد . بعضی ها منتظرند دیگران بیابند برای آنها کاری انجام دهند، در حالی که انسان باید خودش به فکر خودش باشد و روحانیون باید تلاش بکنند که خلأهای خودشان را جبران کنند ، نمی شود به انتظار دیگران نشست آنهایی موفق ترند که خودشان آسیب های شخصی خودشان را بشناسند و در جهت رفع آن بکوشند . این مربوط به افراد خودکار و خودساخته است ؛ اما همه افراد این طور نیستند ، در اینجا باید مسئولان به فکر ارتقای افراد باشند . متولیان امر باید مرتب آسیب شناسی و نیاز شناسی بکنند و متناسب با نیازها نسبت به رشد افراد و تکامل آنان برنامه ریزی نمایند . حالا زمانی تفسیر لازم است که باید برنامه

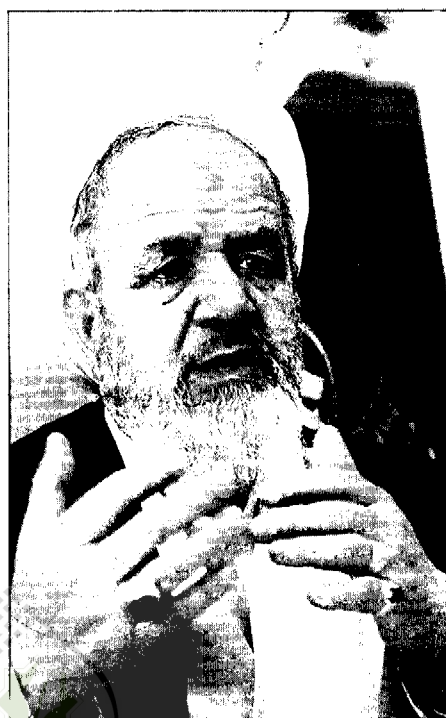
**پیام : نقاط قوت و ضعف نشریه پیام و نقشی
راکه در ارتقای سطح علمی روحانیون می تواند
داشته باشد چگونه ارزیابی می فرمایید؟**

نشریه پیام از بدو تولد تا به حال ، فراز و نشیب های بسیاری را به خودش دیده و طی همین فراز و نشیب ها از ماهنامه به فصلنامه تبدیل شده است و امیدواریم به سالنامه تبدیل نشود . بحمدالله در حد قابل توجهی از نظر کمی و کیفی رشد داشته ؛ ولی انتظار بنده بیشتر از این است . باید تک تک صفحات آن برای روحانیون مفید باشد و باید نیازشناسی و وضعیت سنجی کرد تا بتوان نیازها را برطرف نمود . محتوای این فصلنامه به طور کلی دو جهت را باید تأمین کند ؛ یکی افزایش قدرت درک و فهم روحانیون را هدفگیری کند ؛ چون مخاطب این فصلنامه روحانیون هستند ، دومین قلمرویی که این فصلنامه باید پی گیری کند نیاز مخاطبان است ؛ یعنی روحانیونی که فرصت زیادی برای مطالعه ندارند و به خیلی از اطلاعات و آمار دسترسی ندارند و می خواهند با مخاطبشان صحبت بکنند ، این فصلنامه چنان عمل کند تا بتوانند با استفاده از آن سریع مطالب را به مخاطبان ارائه کنند . روحانیون در مواقع مختلفی از جمله نماز جماعت ، مراسم صبحگاه ، شورای فرماندهی ، جمع پاسداران ، جمع سربازها و ... جلساتی دارند که باید تغذیه بشوند ، این فصلنامه منبع خوبی برای دادن اطلاعات به روحانیون است . بنابراین این مجله هم باید کاملاً جوانب امر و موقعیت ها را در نظر بگیرد و با

رده دارد که مدیران آن حتماً باید روحانی باشند یعنی مشاغلی که الزاماً مسئولیت آن با روحانیون است ؛ بنابراین اینکه می گوئیم روحانیون کار اصلی شان کار علمی است و کار مدیریتیها را به غیر روحانیون بسپاریم و روحانیون بروند و به کار اصلی شان بپردازند مثل نظریه ای بود که می گفتند : روحانیون نباید کار اجرایی را بر عهده بگیرند ؛ چون آنان مقدس اند باید به کار دینی بپردازند و این کارهای دنیوی ، آنها را از کار آخرتی باز می دارد . وقتی می گوئیم پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله مدیر جامعه بود و امیرالمؤمنین علیه السلام فرمانده کل قوا بود و ... یعنی تقسیم وظیفه شده است . برخی از روحانیون مربی اند و کار مربی گری انجام می دهند ؛ یعنی هر روز کلاس می گذارند و کار علمی می کنند ؛ برخی از روحانیون تدریس می کنند و برخی هم کار مدیریتی انجام می دهند و اگر کار مدیریتی انجام نشود رسالت نمایندگی مخدوش می شود .

درست شرایط زمانی و مکانی و حرکت درست در راستای مصالح نظام از نقاط برجسته عصر ما در ارتباط با مجموعه مصالح نظام و انقلاب اسلامی است. ما در آینده ممکن است با فتنه های بیشتری روبه رو شویم، توصیه من این است که روحانیون باید آمادگی بیشتری پیدا بکنند، سپاه باید عمیق تر مسائل را ببیند و بینش سیاسی در مجموعه سپاه عمیق تر بشود و این در واقع بخش عمده اش متکی به نقش روحانیت در آینده است. انشاءالله موفق و مؤید باشید.

ارتباط داشتن با افرادی که اهل قلم هستند بتواند نیازها را برطرف کند.

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

پیام: از اینکه وقت گرانبایان را در اختیار ما قرار دادید متشکریم. اگر در پایان بیان مطلبی را ضروری می دانید بفرمایید.

خوشبختانه سپاه در آزمونهای سخت، سرفراز از امتحان بیرون آمده، به خصوص در این آزمون اخیر که خیلی از خواص دچار تردید و شبهه شدند، سپاه ذره ای شبهه به خود راه نداد و این مسئله بخش عمده اش به صلابت و شفافیت مواضع نمایندگی ولی فقیه و روحانیت در سپاه برمی گردد که خوشبختانه مجموعه نمایندگی و روحانیت مواضع بسیار روشن و شفافی داشتند. درک

در این مقاله به بررسی نقش و جایگاه علم و دانش در جامعه اسلامی پرداخته می‌شود. در ابتدا به اهمیت علم در دین اسلام اشاره می‌گردد و سپس به بررسی نقش علم در توسعه و پیشرفت جامعه پرداخته می‌شود. در ادامه به بررسی نقش علم در تربیت و پرورش انسانیت پرداخته می‌شود و در نهایت به بررسی نقش علم در حل مشکلات و چالش‌های جامعه پرداخته می‌شود.

در اسلام، علم و دانش جایگاه بسیار مهمی دارد. خداوند در قرآن کریم بارها بر اهمیت علم و دانش تأکید کرده است. از جمله: «وَقُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ وَمَا أَدَّبُتُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَالْإِسْلَامِ» (و بگو که من فقط قرآن را تعلیم دادم و من فقط با حق و اسلام تعلیم دادم). (سوره اعراف، آیه ۵۳)

علم و دانش در اسلام به معنای آموختن و یادگیری است. این شامل آموختن دین، اخلاق، تاریخ، جغرافیا، ریاضیات، نجوم و سایر علوم است. علم و دانش در اسلام به گونه‌ای است که به انسان کمک کند تا به خدا نزدیک شود و به رفاه و پیشرفت خود دست یابد.

علم و دانش در اسلام به گونه‌ای است که به انسان کمک کند تا به خدا نزدیک شود و به رفاه و پیشرفت خود دست یابد. علم و دانش در اسلام به گونه‌ای است که به انسان کمک کند تا به خدا نزدیک شود و به رفاه و پیشرفت خود دست یابد.

مجموعه علوم اسلامی

